

Ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als cultuurhistorisch landschap van Trimpontbos en omgeving en als monument van bakoven met bakhuis in vakwerkbouw in Brakel (Everbeek)

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.1;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot delegatie van beslissingsbevoegdheden aan de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2019 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 8, §1, 2°.

Procedurestappen en vormvereisten

Dit besluit kwam tot stand volgens de procedurestappen en de vormvereisten, beschreven in:

- het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.1 tot en met 6.1.8,
- het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014, artikel 6.2.1.

De volgende procedurestappen en vormvereisten zijn vervuld:

- de erfgoedwaarden zijn onderzocht;
- de resultaten van het onderzoek zijn opgenomen in een beschermingsdossier;
- advies over de bescherming van het onroerend goed werd gevraagd aan:
  - het college van burgemeester en schepenen van Brakel op 8 februari 2024,
  - de departementen of agentschappen van de Vlaamse overheid bevoegd voor omgeving, mobiliteit en openbare werken en landbouw en visserij op 8 februari 2024,
  - de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed op 8 februari 2024.
- de behandeling van de adviezen is opgenomen als bijlage bij dit besluit.
- de zakelijkrechthouders van het monument zijn op de hoogte gebracht van het ontwerp van de voorlopige bescherming op 7 februari 2024.
- de zakelijkrechthouders van het monument gaven geen opmerkingen.

Motivering

Het cultuurhistorisch landschap Trimpontbos en omgeving in Brakel is van algemeen belang wegens de volgende erfgoedwaarden:

- de historische waarde:

Het Trimpontbos is onderdeel van een historisch oud-boscomplex dat verbonden was met het meer westelijk gelegen Livierenbos. De verbinding tussen het Livierenbos en het

Trimpontbos is in de 19de eeuw verdwenen door ontbossingen. De bossen bestonden uit hakhout met overstaanders en hooghout. Midden de 19de eeuw werd, ten gevolge van een landbouwcrisis, een deel van het Trimpontbos gerooid en omgevormd tot akkerland, zoals ook bij andere bossen in de Vlaamse Ardennen gebeurde in die periode. Toen de landbouwcrisis voorbij was werden de meeste gerooide percelen terug bebost, andere bleven akkerland. In de loop van 20ste eeuw komen er gaandeweg meer graslanden voor tussen de boskernen, vooral op de natste en steilste percelen, zoals rond de bronnen tussen Pevenage en Trimpont en langs de Molenbeek.

Rond de boskernen lagen verschillende gehuchten zoals Pevenage, Lobé, Trimpont en Kapellen. Deze gehuchten werden gekenmerkt door kleinschalige agrarische bebouwing bestaande uit hoevetjes of boerenburgerhuizen met bijhorende huisweide, (nuts)tuinen en hoogstamboomgaarden. De landelijke bebouwing is karakteristiek voor het landschap.

Tussen de 18de tot begin 20ste eeuw is er wat variatie in de inplanting van de erven. In de loop van de 20ste eeuw verdwijnen er enkele bebouwde sites.

Perceelsrandbeplantingen van geschoren gemengde hagen boorden de erven en de hoogstamboomgaarden af. Op de bosgrens staan kaphagen van haagbeuk, wat wijst op het markeren van oude eigendoms- of gebruiksgrenzen, op de perceelsgrenzen en langs wegen staan her en der knotbomenrijen van haagbeuk en gewone es, opgaande bomen en hakhoutstoven. Een zware gekandelaarde linde in Pevenage werd als hoekboom of schermboom aangeplant. De Trimpontboom, een oude knoteik met een houten kruis is een herdenkingsboom.

De Kruiskapel (Trimpontkapel) uit het vierde kwart van de 19de eeuw ligt op een kruispunt van wegen en vervangt een ouder wegwijk. In de ruimere omgeving komen opvallend veel betreedbare kapellen voor, wat de streek kenmerkt.

De gevorkte vallei van de Terkleppebeek is al op 18de-eeuwse kaarten herkenbaar als een kleinschalige vallei gekenmerkt door het voorkomen van graslanden met een langdurig en continu gebruik als hooi- of graasweide, omgeven door een bocagelandschap.

In het landschap is een oude wegenstructuur aanwezig. De oude wegen zijn soms een holle weg, vaak zijn ze onverhard en soms is er een aanwezigheid van aanpalende houtige erfgoedbeplantingen.

Het 'Trimpontbos en omgeving' is een typerend voorbeeld van een kleinschalig en continue ontwikkeld traditioneel landschap uit de Vlaamse Ardennen;

- de esthetische waarde:

Het Trimpontbos en omgeving karakteriseert zich door een zeer gevarieerd kleinschalig en afwisselend landschap dat bezoekers als mooi ervaren. Het wordt gekenmerkt door een heuvelachtig gebied met bronnen en beekjes in een kleinschalig landschap. De schoonheid van het landschap komt voort uit de combinatie van natuurlijke processen en elementen en menselijke invloeden. De bronwerking en de geologische geschiedenis heeft het reliëf mee gevormd. De ontginningsgeschiedenis heeft het gebied zijn uniek voorkomen mee bepaald.

Het Trimpontbos en het Lobesbos zijn reliëfrijke gesloten bossen met veel beuken. De voorjaarsflora met bosanemonen en boshyacinten geeft tijdens het voorjaar een extra fraaie beleving. Een netwerk aan half- en onverharde wegen en paden loopt door het landschap. De valleien van de Terkleppebeek-Molenbeek worden gekenmerkt door een gevarieerd en semi-gesloten kleinschalige graslandrijk landschap. Het gebied omvat

enkele bomen met erfgoedwaarde. De hoeves en landelijke bebouwing in traditionele architectuur zijn qua omvang en schaal in het landschap ingepast. Het hoger gelegen open landbouwgebied richting Maandagstraat contrasteert met de lager gelegen valleien met bos en het halfgesloten landschap.

De context waarin de landschapselementen gelegen zijn versterkt de erfgoedwaarde. Het geheel van het landschap bezit een hoge belevingswaarde. De aanwezigheid van kleinschalige landbouwgronden, graslanden en bosjes draagt bij aan de esthetiek van dit typerende Vlaamse Ardennenlandschap. De afwisseling van bossen, graslanden, hoogstamboomgaarden, kleine waterlopen en akkers zorgt voor een harmonieus en gevarieerd beeld.

De hoge visuele aantrekkingskracht van het landschap bestaat ook uit enkele weidse zichten op het kleinschalige bocagelandschap onder meer vanuit Trimpont in oostzuidoostelijke zijde over de vallei van de Terkleppebeek en in de omgeving van de Kruiskapel, waarbij de kapel de blikvanger is;

- de ruimtelijk-structurende waarde:

Het Trimpontbos en omgeving ligt op de oostelijke flank van de restheuvel van het Livierenbos. Deze restheuvel is onderdeel van een stelsel restheuvels in het zuiden van de Vlaamse Ardennen, waarvan de toppen bebost zijn. Het Trimpontbos sluit deze beboste strook in het zuiden van de Vlaamse Ardennen af. De gevorkte Terkleppebeek contrasteert met de gesloten boshellingen. Het kleinschalige landschap met een mozaïek van graslanden, hoogstamboomgaarden en op de hogere delen ook enkele akkers op de overgang naar de kouters, volgt de structuur van de Terkleppebeek-Molenbeek;

- de wetenschappelijke waarde:

Het Trimpontbos en omgeving ligt op een door beken ingesneden oostelijke helling van een restheuvel in de Vlaamse Ardennen. De ijzerrijke hoog gelegen toppen van deze restheuvels zijn erosieresistenter waardoor ze het reliëf boetsen. Het Trimpontbos en Lobesbos zijn gaaf bewaarde en zeer goed ontwikkelde voorbeelden van een bron- en hellingbos. Het bron- en hellingbos met steile hellingen is rijk aan verschillende geomorfologische processen (verglijdingsvlakken, solifluctie, natuurlijke taluds,...). De Terkleppebeek-Molenbeek is geomorfologisch zeldzaam door het voorkomen van een bronamfitheater, kwel- en bronzones, sterk meanderende beken met stroomkuilen en afwisselende stenige en zandige beekbeddingen. De bijzondere abiotische kenmerken in combinatie met de kenmerken van het kleinschalige gecompartmenteerde landschap zorgen voor een typerende fauna en flora, waaronder de voorjaarsvegetaties in de bossen.

Er komen houtige beplantingen met erfgoedwaarde voor die bestaan uit onder meer omvangrijke, oude geknotte en gekandelaarde bomen. Deze veteraanbomen hebben holtes, dood hout in de kruin of loslatende delen op de schors die een uniek habitat vormen voor specifieke diersoorten. Door de omvang en hoge leeftijd hebben deze bomen een dendrologische en genetische waarde.

Het monument bakoven met bakhuis in vakwerkbouw in Brakel is van algemeen belang wegens de volgende erfgoedwaarden:

- de historische waarde:

De gaaf bewaarde bakoven van de kleine hoeve Trimpont 14 in Brakel vormt een representatieve getuige van de landbouwgeschiedenis in Vlaanderen. Op het platteland werd er immers tot aan het begin van de 20ste eeuw thuis of op de hoeve gebakken waardoor zowel grote als kleine hoeves traditioneel over een oude bakoven beschikten,

Bij deze deels in vakwerkbouw opgetrokken bakoven is de samenhang met het omliggende landschap erg hoog. Voor de bouwmaterialen werd vroeger in de eerste plaats de natuurlijke omgeving benut: de leem voor de leemvullingen, en mogelijk ook de klei voor de handgevormde baksteen, werd lokaal gewonnen. Daarnaast bestaat er ook een verband tussen het landschap van de Vlaamse Ardennen - en meer bepaald dat van Trimpontbos - met zijn vele knotbomen en houtkanten en de vroeger ruime verspreiding van bakovens in dit gebied: gedroogd, klein snoeihout vormde immers de brandstof voor de broodoven;

- de architecturale waarde:

Bakovens van het samengestelde type kenden in Vlaanderen de grootste verspreiding. De bakoven van de kleine hoeve Trimpont 14 in Brakel is representatief voor het kleinschalige agrarisch erfgoed in de Vlaamse Ardennen, omdat hier bijna elke hoeve een bakoven bezat. Het omringende landschap leverde immers de brandstof voor de broodoven. Kenmerkend voor de hoeveconfiguratie in Vlaanderen is ook de geïsoleerde ligging van het bakhuis omwille van het brandgevaar. Zeldzamer is daarentegen de verlenging van het bakhuis met een kleine varkensstal. In het interieur van het bakhuis wijst ook de aanwezigheid van twee schouwen op de combinatie bakoven-varkensstal.

Vrijstaande bakovens vormen erg herkenbare gebouwtjes binnen de traditionele hoeveconfiguratie. Naast de inplanting op enige afstand van de overige gebouwen, is ook het silhouet van de bakoven van de kleine hoeve Trimpont 14 in Brakel erg herkenbaar. Zeker bij bakovens van het samengestelde type weerspiegelt het exterieur de functies. Het hogere bakhuis herkent men aan de toegangsdeur en de schoorsteen op het dak. Hier werd na de bereiding het brooddeeg in de heet gestookte oven geschoven. Het gesloten en lage bakovengebouwtje, steeds volledig in baksten opgetrokken en verstevigd met zware muurankers, omsluit dan weer de eigenlijke broodoven.

Erg uitzonderlijk op Vlaams niveau zijn bakovens die gedeeltelijk in vakwerkbouw zijn opgetrokken. Traditioneel werd deze bouwtechniek in gebieden met hoeves in vakwerkbouw soms ook toegepast voor bakovens. Het gebruik van vakwerkbouw voor bakovens is in West- en Oost-Vlaanderen vooral bekend in het Poperingse en in de Vlaamse Ardennen. Bakovens in vakwerkbouw kwamen in deze gebieden waarschijnlijk meer voor, maar ondergingen in de loop van de 18de en de 19de een verstening of zelfs totale herbouw. Kenmerkend voor deze provincies is dat enkel de langsgevels van het bakhuis in stijl- en regelwerk zijn opgetrokken.

De combinatie baksteenmetselwerk-vakwerkbouw is goed bewaard bij de bakoven van deze kleine hoeve. De langsgevels van het bakhuis bewaren het stijl- en regelwerk en ook de leemvullingen met vitswerk. De verstening bleef beperkt tot de varkensstal. Dit is uitzonderlijk: ook in het Poperingse en in de Vlaamse Ardennen zijn er door het arbeidsintensieve onderhoud van stijl- en regelwerk en de teloorgang van vakmanschap slechts enkele gaaf bewaarde voorbeelden van dit type bakoven bewaard.

Passende beoordeling

Het cultuurhistorisch landschap en het monument zijn gelegen binnen de speciale beschermingszone Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuidvlaamse bossen (BE2300007). Er werd een passende beoordeling opgemaakt.

De passende beoordeling besluit dat:

- De vooropgestelde beschermingen van 'Trimpontbos en omgeving' als cultuurhistorisch landschap en van de 'bakoven met bakhuis in vakwerkbouw' als monument (Trimpont 14, Brakel) geen significant negatief effect hebben op

deelgebied BE2300007-9 'Trimpont' van habitatrichtlijngebied BE2300007 'Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuidvlaamse bossen' en veroorzaken geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken speciale beschermingszone. De huidige natuurwaarden en de natuurdoelstellingen worden gevrijwaard. Het behoud, de uitbreiding en/of de versterking van populaties en habitats worden niet verhinderd.

- In algemene zin zijn de huidige natuur- en onroerenderfgoedwaarden nauw met elkaar verbonden en versterken de natuur- en onroerenderfgoeddoelstellingen elkaar. De vooropgestelde beschermingen van 'Trimpontbos en omgeving' als cultuurhistorisch landschap en van de 'bakoven met bakhuis in vakwerkbouw' als monument (Trimpont 14, Brakel) bieden de natuurwaarden en het natuurbeheer meer kansen dan bedreigingen.
- De vooropgestelde beschermingen van 'Trimpontbos en omgeving' als cultuurhistorisch landschap en van de 'bakoven met bakhuis in vakwerkbouw' als monument (Trimpont 14, Brakel) geen significant negatief effect hebben op het natuurbeheerplan type 4 'Everbeekse bossen' (goedgekeurd op 16 december 2021).
- Voor het te beschermen gebied wordt aanbevolen een geïntegreerd beheerplan op te maken. Dit document brengt de beheerdoelstellingen vanuit natuurbehoud en onroerend erfgoed samen in één afgestemde gebiedsgerichte visie en plan, binnen de geldende regelgeving.

Juridisch kader

Dit besluit sluit aan bij de volgende regelgeving:

- het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, artikel 36ter, §3 en §4.]

DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED BESLUIT:

Artikel 1.1 De volgende onroerende goederen worden voorlopig beschermd als cultuurhistorisch landschap: Trimpontbos en omgeving in Brakel (Everbeek), bekend ten kadaster met capakey:

45012B0002/00A000, 45012B0002/02_000, 45012B0003/00A000, 45012B0004/00_000, 45012B0005/00_000, 45012B0019/00A000, 45012B0020/00_000, 45012B0025/00D000, 45012B0025/00E000, 45012B0025/00F000, 45012B0026/00C000, 45012B0027/00B000, 45012B0028/00F000, 45012B0028/00G000, 45012B0041/00L000, 45012B0041/00M000, 45012B0043/00K000, 45012B0044/00F000, 45012B0045/00C000, 45012B0047/00A000, 45012B0047/00B000, 45012B0048/00B000, 45012B0049/00C000, 45012B0049/00D000, 45012B0050/00A000, 45012B0051/00C000, 45012B0052/00_000, 45012B0053/00A000, 45012B0054/00B000, 45012B0059/00B000, 45012B0060/00B000, 45012B0060/00C000, 45012B0066/00B000, 45012B0066/00C000, 45012B0066/00D000, 45012B0091/00B000, 45012B0093/00A000, 45012B0094/00A000, 45012B0095/00A000, 45012B0097/00A000, 45012B0098/00A000, 45012B0098/00B000, 45012B0099/00A000, 45012B0100/00_000, 45012B0101/00_000, 45012B0102/00A000, 45012B0103/00_000, 45012B0104/00_000, 45012B0105/00_000, 45012B0106/00_000, 45012B0107/00_000, 45012B0108/00D000, 45012B0109/00F000, 45012B0113/00D000, 45012B0115/00_000, 45012B0116/00A000, 45012B0116/00B000, 45012B0117/00_000, 45012B0118/00_000, 45012B0119/00_000, 45012B0119/02_000, 45012B0120/00A000, 45012B0120/00B000, 45012B0121/00_000,

45012B0122/00_000, 45012B0123/00_000, 45012B0124/00_000, 45012B0125/00_000,
45012B0127/00_000, 45012B0128/00_000, 45012B0129/00_000, 45012B0130/00_000,
45012B0131/00_000, 45012B0132/00_000, 45012B0133/00_000, 45012B0134/00A000,
45012B0136/00_000, 45012B0137/00G000, 45012B0138/00F000, 45012B0138/00G000,
45012B0139/00C000, 45012B0139/00E000, 45012B0139/00F000, 45012B0140/00_000,
45012B0141/00F000, 45012B0141/00G000, 45012B0141/00H000, 45012B0141/00K000,
45012B0142/00A000, 45012B0143/00A000, 45012B0144/00A000, 45012B0144/00B000,
45012B0145/00A000, 45012B0146/00_000, 45012B0147/00C000, 45012B0148/00A000,
45012B0148/00B000, 45012B0148/00C000, 45012B0149/00C000, 45012B0150/00E000,
45012B0150/00F000, 45012B0150/00G000, 45012B0150/00H000, 45012B0151/00_000,
45012B0152/00_000, 45012B0153/00_000, 45012B0154/00_000, 45012B0155/00_000,
45012B0156/00A000, 45012B0156/00B000, 45012B0157/00A000, 45012B0158/00_000,
45012B0159/00_000, 45012B0160/00_000, 45012B0161/00E000, 45012B0161/00F000,
45012B0161/00G000, 45012B0162/00B000, 45012B0162/00C000, 45012B0164/00_000,
45012B0165/00M000, 45012B0165/00N000, 45012B0165/00P000, 45012B0165/00R000,
45012B0166/00C000, 45012B0166/00D000, 45012B0166/00E000, 45012B0167/00E000,
45012B0167/00F000, 45012B0167/00G000, 45012B0167/00H000, 45012B0167/00K000,
45012B0168/00_000, 45012B0169/00A000, 45012B0170/00_000, 45012B0171/00A000,
45012B0171/00B000, 45012B0172/00A000, 45012B0172/00B000, 45012B0173/00E000,
45012B0174/00C000, 45012B0175/00A000, 45012B0176/00C000, 45012B0177/00A000,
45012B0178/00_000, 45012B0179/00A000, 45012B0180/00B000, 45012B0180/00E000,
45012B0181/00_000, 45012B0182/00_000, 45012B0183/00_000, 45012B0184/00_000,
45012B0187/00B000, 45012B0187/00C000, 45012B0189/00_000, 45012B0252/00E000,
45012B0252/00F000, 45012B0256/00B000, 45012B0256/00C000, 45012B0288/00C000,
45012B0288/00D000, 45012B0289/00C000 (deel), 45012B0290/00A000 (deel),
45012B0291/00A000, 45012B0292/00D000, 45012B0293/00A000, 45012B0294/00A000,
45012B0295/00A000, 45012B0296/00A000, 45012B0297/00_000, 45012B0298/00_000,
45012B0299/00A000, 45012B0300/00A000, 45012B0301/00A000, 45012B0302/00C000,
45012B0302/00D000, 45012B0303/00D000, 45012B0304/00B000, 45012B0306/00B000,
45012B0308/00C000, 45012B0310/00A000, 45012B0311/00_000, 45012B0312/00_000,
45012B0313/00_000, 45012B0314/00_000, 45012B0315/00_000, 45012B0316/00_000,
45012B0317/00_000, 45012B0318/00_000, 45012B0319/00_000, 45012B0320/00A000,
45012B0320/00D000, 45012B0321/00_000, 45012B0322/00_000, 45012B0323/00C000,
45012B0324/00A000, 45012B0324/00B000, 45012B0325/00A000, 45012B0326/00_000,
45012B0327/00A000, 45012B0331/00_000, 45012B0332/00B000, 45012B0333/00B000,
45012B0334/00B000, 45012B0336/00D000, 45012B0338/00_000, 45012B0339/00A000,
45012B0339/00B000, 45012B0340/00_000, 45012B0341/00_000, 45012B0342/00_000,
45012B0343/00_000, 45012B0344/00_000, 45012B0345/00A000, 45012B0345/00B000,
45012B0345/00C000, 45012B0346/00_000, 45012B0347/00A000, 45012B0347/00B000,
45012B0348/00_000, 45012B0349/00_000, 45012B0350/00B000, 45012B0350/00K000,
45012B0351/00A000, 45012B0353/00_000, 45012B0354/00_000, 45012B0355/00E000,
45012B0355/00F000, 45012B0356/00C000, 45012B0357/00A000, 45012B0357/00B000,
45012B0358/00_000, 45012B0359/00_000, 45012B0410/00A000, 45012B0412/00_000,
45012B0413/00_000, 45012B0414/00_000, 45012B0415/00_000, 45012B0416/00_000,
45012B0417/00A000, 45012B0418/00D000, 45012B0421/00F000, 45012B0425/00A000,
45012B0428/00B000, 45012B0430/00E000, 45012B0431/00D000, 45012B0432/00C000,
45012B0437/00A000, 45012B0438/00_000, 45012B0439/00B000, 45012B0439/00C000,
45012B0440/00C000, 45012B0441/00B000, 45012B0442/00G000, 45012B0443/00G000,
45012B0443/00L000, 45012B0444/00_000, 45012B0445/00_000, 45012B0446/00_000,
45012B0447/00_000, 45012B0448/00A000, 45012B0448/00B000, 45012B0449/00_000,
45012B0450/00_000, 45012B0451/00A000, 45012B0451/00B000, 45012B0452/00_000,
45012B0453/00_000, 45012B0454/00_000, 45012B0455/00_000, 45012B0456/00_000,

45012B0457/00_000, 45012B0458/00_000, 45012B0491/00C000, 45012B0491/00D000, 45012B0492/00_000, 45012B0493/00_000, 45012B0494/00A000, 45012B0495/00A000, 45012B0496/00A000, 45012B0496/00B000, 45012B0497/00_000, 45012B0498/00B000, 45012B0499/00A000, 45012B0500/00P000, 45012B0500/00R000, 45012B0500/00S000, 45012B0500/00T000, 45012B2300/00F000, 45012B2300/00G000, 45012B2300/00H000, 45012B2301/00A000, 45012B2301/00B000, 45012C0798/00_000, 45012C0807/00_000, 45012C0808/00_000, 45012C0809/00A000, 45012C0809/00B000, 45012C0810/00B000, 45012C0811/00B000, 45012C0838/00A000, 45012C0838/00E000, 45012C0838/00F000, 45012C0842/00C000 (deel), 45012C0843/00A000, 45012C0851/00_000, 45012C0857/00B000, 45012C0857/00C000, 45012C0858/00C000, 45012C0858/00D000, 45012C0867/00A000, 45012C0868/00A000, 45012C0869/00C000, 45012C0869/00D000, 45012C0870/00A000, 45012C0871/00A000, 45012C0871/00C000, 45012C0872/00A000, 45012C0873/00A000, 45012C0874/00_000, 45012C0875/00A000, 45012C0879/00B000, 45012C0879/00C000, 45012C0880/00C000, 45012C0881/00B000, 45012C0883/00A000, 45012C0886/00_000, 45012C0887/00A000, 45012C0889/00D000, 45012C0890/00C000, 45012C0892/00A000, 45012C0895/00C000, 45012C0898/00A000, 45012C0903/00C000, 45012C0905/00B000, 45012C0906/00A000, 45012C0907/00_000, 45012C0908/00A000, 45012C0909/00B000, 45012C0912/00C000, 45012C0913/00_000, 45012C0914/00_000, 45012C0915/00A000, 45012C0915/00B000, 45012C0917/00B000, 45012C0918/00_000, 45012C0919/00_000, 45012C0921/00A000, 45012C0922/00_000, 45012C0927/00A000, 45012C0928/00C000, 45012C0928/00D000, 45012C0928/00E000, 45012C0929/00A000, 45012C0930/00B000, 45012C0930/00D000, 45012C0931/00A000, 45012C0931/00B000, 45012C0932/00_000, 45012C0933/00_000, 45012C0934/00A000, 45012C0938/00B000, 45012C0939/00B000, 45012C0941/00B000, 45012C0943/00C000, 45012C0945/00B000, 45012C0946/00B000, 45012C0947/00E000, 45012C0947/00F000, 45012C0948/00B000, 45012C0950/00A000, 45012C0952/00A000, 45012C0953/00A000, 45012C0955/00B000, 45012C0956/00F000, 45012C0956/00G000, 45012C0958/00B000, 45012C0961/00_000, 45012C0962/00_000, 45012C0966/00F000, 45012C0980/00A000, 45012C0981/00_000, 45012C0982/00E000, 45012C0982/00F000, 45012C0983/00C000, 45012C0983/00D000, 45012C0986/00E000, 45012C0995/00D000, 45012C0996/00B000, 45012C0997/00F000, 45012C1003/00D000 (deel), 45012C1003/00E000, 45012C1003/00F000, 45012C1004/00C000, 45012C1011/00A000, 45012C1012/00_000, 45012C1013/00C000, 45012C1013/00D000, 45012C1014/00B000 en deel uitmakend van het openbaar domein.

Art. 1.2 De volgende onroerende goederen worden voorlopig beschermd als monument: bakoven met bakhuis in vakwerkbouw, Trimpontbos 14 in Brakel (Everbeek), bij het kadaster bekend als: gemeente Brakel, 7de afdeling, sectie B, perceelnummer 137G (deel).

Het plan met de aflijning en de plaats van aanplakking van het bericht over het openbaar onderzoek is opgenomen als bijlage bij dit besluit.

Het cultuurhistorisch landschap bevat historisch permanente graslanden. Een plan met de aanduiding van de historisch permanente graslanden is opgenomen als bijlage bij dit besluit.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van het cultuurhistorisch landschap en het monument zijn opgenomen als bijlagen bij dit besluit.

Art. 2.1 De erfgoedwaarden van het cultuurhistorisch landschap zijn:
1° de esthetische waarde;

- 2° de historische waarde;
- 3° de ruimtelijk-structurerende waarde;
- 4° de wetenschappelijke waarde.

De erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken van het cultuurhistorisch landschap zijn:

- 1° reliëfrijk landschap met steile taluds, brongebieden en verglijdingen;
- 2° gevarieerd (half)open tot gesloten kleinschalig landschap;
- 3° complex van graslandpercelen, vaak met microreliëf, de hooi- en weilanden zijn vaak historisch permanent grasland;
- 4° hoogstamboomgaarden, inclusief gedegradeerde en jonge, vaak in de onmiddellijke omgeving van erven;
- 5° veekeringshagen (met onder meer meidoorn) rond weilanden en hoogstamboomgaarden;
- 6° sterk meanderende beken van de Terkleppebeek-Molenbeek en bronbeken met een goede structuur- en waterkwaliteit met stroomkuilen en afwisselende stenige en zandige beekbeddingen;
- 7° beekbegeleidende houtkanten op de oevers;
- 8° onverharde en half verharde (holle) wegen en paden;
- 9° perceelsrandbeplantingen en -grachten;
- 10° gesloten helling- en bronbossen met microreliëf, soms met houtige beplantingen met erfgoedwaarde aan de bosrand;
- 11° hoger gelegen open landschap met droge leemgronden, met een bodemgebruik hoofdzakelijk bestaand uit akkerland, overwegend vrij van houtige beplantingen;
- 12° Houtige beplantingen met erfgoedwaarde binnen het cultuurhistorisch landschap:
  - a. Brakel, Kapellen 10, Kaphaag van haagbeuk (ID 308532);
  - b. Brakel, Lobe, Kaphaag van haagbeuk (ID 308533);
  - c. Brakel, Lobe, Kaphaag van haagbeuk (ID 308571);
  - d. Brakel, Lobe, Knotbomenrij van haagbeuk en zomereik (ID 308573);
  - e. Brakel, Pevenage, Zwarte gekandelaarde zomerlinde als hoekboom (ID 301782);
  - f. Brakel, Pevenage, Knotbomenrij van schietwilg (ID 308576);
  - g. Brakel, Pevenage, Bomenrij van Marilandicapopulieren (ID 308577);
  - h. Brakel, Pevenage, Knotbomenrij van haagbeuk (ID 308578);
  - i. Brakel, Pevenage 10, Kaphaag van haagbeuk (ID 308579);
  - j. Brakel, Trimpont, Houtkant van gewone es (ID 308581);
  - k. Brakel, Trimpont, Knotbomenrij van haagbeuk (ID 308574);
  - l. Brakel, Trimpont, Knotbomenrij van haagbeuk en es (ID 308575);
  - m. Brakel, Trimpont, Trimpontboom (ID 307654);
  - n. Brakel, Trimpont 10, Geknotte linde (ID 308580);
  - o. Brakel, Trimpont 14, Kaphaag van haagbeuk (ID 308541);
  - p. Brakel, Trimpont 14, Houtkant van es en haagbeuk (ID 308542);
  - q. Brakel, Trimpont 14, Notelaar op erf (ID 308543).
- 13° Bouwkundig erfgoed, met inbegrip van de bijhorende (moes)tuinen en erven:
  - a. Brakel, Kapellen 10, Gesloten hoeve (ID 308544);
  - b. Brakel, Kapellen 14, Hoeve met bakhuis (ID308550);
  - c. Brakel, Kapellen 16, Boerenburgerhuis (ID308546);
  - d. Brakel, Kapellen 18, Boerenburgerhuis (ID308547);
  - e. Brakel, Kremerstraat 2, Boerenburgerhuis (ID 308545);
  - f. Brakel, Trimpont, Kruiskapel (ID 73989);
  - g. Brakel, Trimpont 5, Hoeve (ID 308549);
  - h. Brakel, Trimpont 14, Hoeve met bakhuis (ID 308550);
  - i. Brakel, Pevenage 10, Hoeve (ID308548).
- 14° zichten:
  - 1. gefilterd zicht ter hoogte van de scherpe bocht van Trimpont tussen de huisnummers 6-10 in oostzuidoostelijke richting de Terkleppebeek en de Kruiskapel;

2. zeer ruim zicht rond de Kruiskapel in oostelijke, zuidelijke en westelijke richting op het graslandrijke halfopen landschap rond de kapel;
3. zicht vanaf de weg Trimpont ten zuiden van de kapel richting het noorden;
4. zicht vanaf het de voetweg 'Baptiste Bonne' op de zuidrand van het Trimpontbos richting de Kruiskapel en omgeving.

Art. 2.2 De erfgoedwaarden van het monument zijn:

- 1° de historische waarde;
- 2° de architecturale waarde.

De erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken van het monument zijn:

De langgestrekte bakoven van het samengestelde type is gedeeltelijk in vakwerkbouw met lemen vullingen opgetrokken. De bakoven bestaat uit het gedeeltelijk in vakwerkbouw opgetrokken bakhuis, met aansluitend kleine varkensstal, en het lagere, asymmetrisch ingeplante bakovengebouwtje.

Het eigenlijke bakhuis bestaat uit een langgestrekt gebouw van twee traveeën in stijl- en regelwerk met leemvullingen (ten oosten), met aansluitend kleine bakstenen varkensstal (ten westen). Het bakhuis en de kleine varkensstal zijn gevat onder een doorgetrokken zadeldak. De dakoverstekten die de (lemen) muren beschermen tegen het vocht, rusten op de doorgetrokken kepers van de dakconstructie. De nokrichting van het met rode Vlaamse pannen gedekte zadeldak staat haaks op die van de woning. Terwijl de noordelijke langsgevel van het bakhuis naar het erf en de woning is gericht, vormt de zuidelijke langsgevel als het ware de achtergevel. De langsgevels van het bakhuis bestaan uit stijl- en regelwerk boven een lage bakstenen voeting. Door de terreinhelling telt de voeting van de achtergevel meer baksteenlagen, met aan de bovenzijde een kopse laag. Zowel de noordelijke als de zuidelijke langsgevel van het bakhuis bestaan uit drie verticale vakwerkstroken, ingeklemd tussen enerzijds de houten onder- en bovenregel, en anderzijds de houten verticale stijlen. Deze stroken zijn op hun beurt gevat tussen bakstenen muren. Aan de oostzijde betreft het de smalle zijanten van de bakstenen zijgevel van het bakhuis (waartegen het ovengebouwtje aanleunt). Aan de westzijde sluit het baksteenmetselwerk van de langsgevels van de stal aan.

Tussen de langsgevels van de kleine stal en de smalle zijanten van de westelijke zijgevel (van de stal) vertoont het baksteenmetselwerk een duidelijke verticale, niet-gehechte bouwnaad. Bovendien is de donkerrode, handgevormde baksteen van de westelijke zijgevel duidelijk ouder dan de rode en gladdere mechanische baksteen van de langsgevels van de stal. Dit verschil wijst op de versterking van deze stalgevels: de jongere baksteenmuren vervangen vermoedelijk vroegere vakwerkwanden. De ongebruikelijke kopse afboording (bovenste baksteenlaag) van deze muren wijst in dezelfde richting. De houten muurplaat boven de kopse baksteenlaag vormt dan mogelijk de bovenregel van het vroegere vakwerk. In de naar de woning gerichte noordelijke langsgevel van de stal steken een houten deur (met bewaard smeedijzeren hang- en sluitwerk) onder houten latei en een klein stalvenstertje (zonder raam). In de zuidelijke gevel steekt enkel een zogenaamd *asemgat* (smalle verticale muuropening).

In de naar de woning gerichte noordelijke langsgevel biedt een deuropening toegang tot het bakhuis. De asymmetrisch geplaatste deuropening onder houten latei neemt de meest westelijke vakwerkstrook in. De ijzeren duimen van de verwijderde deur steken in de aansluitende muur van de stal. Verder is deze gevel blind met uitzondering van een klein rechthoekig kijkgat in de middelste vakwerkstrook. In de zuidelijke langsgevel van het bakhuis steekt centraal een venster onder houten latei. Het houten raam is ingevuld met twee vleugels met grote roedeverdeling. Een aantal houten balk- of muurankers in

de stijlen zijn kenmerkend voor vakwerkconstructies. Ze geven in het exterieur aan waar zich binnenin de ankerbalken bevinden.

De leeminvulling van de vakwerkstroken is grotendeels bewaard. Op sommige plaatsen is de vlakke geleemde afwerkingslaag afgebrokkeld. Daardoor dagzomen het verticale vitswerk van takken en de ruwe structuur van het leemwerk. Dit leemwerk is verstevigd met stro en andere vezels.

De oostelijke zijgevel van het bakhuis is gemetseld in donkerrode, handgevormde baksteen en verstevigd met metalen muurankers. Deze puntgevel loopt op in de schouw die de oostelijke nok van het bakhuis markeert. Deze ter hoogte van de zijgevel brede schouw heeft smalle zijkanten. De westelijke zijgevel van de stal is in hetzelfde type baksteen opgetrokken en slechts met één metalen muuranker verstevigd.

Het bakovengebouwtje vormt aan de buitenzijde een gesloten lage constructie onder zadeldak. Door zijn asymmetrische inplanting ten opzichte van de oostelijke zijgevel van het bakhuis staat de zuidelijke langsgevel van het ovengengebouwtje op één lijn met het bakhuis. De noordelijke gevel springt daarentegen naar het zuiden in tegenover de erfgevel van het bakhuis.

Het bakovengebouwtje is opgetrokken uit dezelfde donkerrode, handgevormde baksteen als de oostelijke zijgevel van het bakhuis waarbij het aansluit. De langsgevels zijn aan beide zijden verankerd met platte gietijzeren muurankers in x-vorm. De met bouten verstevigde ankers houden de keermuren ter hoogte van de broodoven bijeen. Het zadeldak met kleine dakoverstek is gedekt met hetzelfde type rode Vlaamse pannen als bakhuis en stal. De lage puntgevel van het bakovengebouwtje is niet verankerd.

Aan de binnenzijde van het bakhuis steekt de ovenmond in de oostelijke zijgevel of het ovenfront, waartegen het bakovengebouwtje aanleunt. De rechthoekige ovenmond is gevat in een gietijzeren omkadering, waarop oorspronkelijk het dito ovendeurtje scharnierde. Boven de ovenmond is het schouwkanaal met licht vooruitstekende schouwmantel opgetrokken. De gietijzeren schouw balk rust op drie uitkragende baksteenrijen. De eigenlijke broodoven bestaat uit de ovenvloer en het koepelvormige ovengewelf van hardgebakken baksteen.

In de noordoostelijke hoek van het bakhuis bevindt zich een tweede schouwkanaal met lage schouwmantel en gietijzeren schouw balk. In samenhang met de bewaarde hardstenen bak om varkensvoer te bereiden in de zuidoostelijke hoek en de aanpalende stal diende deze schouw mogelijk voor het bereiden van varkensvoer. Gezien de overhoekse opstelling met bakstenen aanzet tegen de vakwerkwand is deze schouwmantel mogelijk later ingebracht.

De vloer van het bakhuis bestaat uit aangestampte aarde. De wanden van het bakhuis bestaan uit onbeschilderde roodbakstenen muren en vakwerkwanden. De vlakke afwerkingslaag van de langse vakwerkwanden laat de vakwerkconstructie met stijlen en schuine schoren zichtbaar. De grijze tot lichtblauwe kleurstelling van deze wanden houdt vermoedelijk verband met het traditionele en herhaalde kalken ervan. De bakstenen scheidingsmuur tussen het bakhuis en de varkensstal is vermoedelijk, net als de langse (buiten)gevels van de stal, later ingebracht. Hetzelfde type baksteen met kopse afboording werd immers gebruikt. De scheidingsmuur sluit bovenaan aan bij een ankerbalk, waarboven het schaargebinte met hanenbalk steekt. Verder bestaat de voor het bakhuis en de stal uniforme dakconstructie uit kepers en de nokbalk.

Art. 3.1 De beheersdoelstellingen die de optimale verwezenlijking van de erfgoedwaarden in de toekomst beogen zijn:

- 1° de aanwezige erfgoedwaarden, -kenmerken, en -elementen te vrijwaren en te versterken. Behoud, goed beheer en herstel van de erfgoedkenmerken en elementen staat daarbij centraal. Voor het gebied wordt best een geïntegreerd beheersplan opgesteld met het oog op de afstemming tussen de erfgoedwaarden en de natuurwaarden;
- 2° voor het behoud van de erfgoedwaarden – en kenmerken verdient het de aanbeveling om bij afsterven van bomen en struiken of bij nieuwe aanplantingen van houtkanten, te kiezen voor de soorten en locaties die traditioneel thuis horen in het landschap;
- 3° een verbetering van de habitatkwaliteit is positief voor het behoud van de erfgoedwaarden – en kenmerken;
- 4° het wegen- en padennetwerk is kleinschalig en gevarieerd. Holle wegen, half- en onverharde wegen en gekasseide tracés blijven hun eigenheid behouden. Het gebruik van de paden is afgestemd met de draagkracht ervan en het gebied waar ze zich bevinden. Zachte recreatie langs de (historische) paden kan. Hardere recreatie op gevoelige plekken, zoals de bronnen en bronbeken, is niet wenselijk;
- 5° het behoud van de bronstelsels, bronbeken en de (oud) bospercelen is het best gediend met een weinig actief beheer zonder grootschalige (destructieve) ingrepen;
- 6° de bescherming veronderstelt het behoud van de meanderende en zuivere waterlopen binnen het gebied met centraal de Terkleppebeek en de Molenbeek, die sterk bijdragen tot de erfgoedwaarde. Dit veronderstelt dat meanderingsprocessen zich ongestoord verder kunnen zetten;
- 7° het is wenselijk om bij drainage met onwenselijke effecten op de erfgoedwaarde van het gebied de oorspronkelijke situatie te herstellen;
- 8° het open akkerland op de hoger gelegen gronden kan als open en bouwvrij landbouwgebied behouden blijven. Graslanden en lage ruigten op de randen kunnen een overgang naar andere gebieden verzachten;
- 9° zichten in het gebied voldoende open te houden;
- 10° het is wenselijk dat de bestaande bebouwing op schaal van het landschap blijft en dat de vertuining van omliggende percelen vermeden wordt.

Art. 3.2 De beheersdoelstellingen voor het monument zijn:

- 1° de bescherming van de bakoven beoogt het behoud van de erfgoedkenmerken en erfgoedelementen die de basis vormen voor de erfgoedwaarden. Dit veronderstelt vakkundig onderhoud en indien nodig conserverende ingrepen. Behoud gaat daarbij steeds voor op vernieuwen;
- 2° het is wenselijk om de oude deur of een naar oud model hermaakte deur te herplaatsen in de deuropening en opnieuw glas te voorzien in het raam van het bakhuis. In afwachting van een duurzame oplossing dienen deze openingen, conform artikel 4, wind- en waterdicht gemaakt te worden;
- 3° het herbestemmen van de bakoven behoort tot de mogelijkheden, indien dit de draagkracht ervan niet overschrijdt. Ook kan de vroegere broodbak-functie hernomen worden. Zowel voor het exterieur als voor het interieur is het wenselijk dat de vroegere functie (ovenmond, broodoven met koepelgewelf enz.) leesbaar blijft;
- 4° de bescherming veronderstelt het behoud van de erfgoedwaarden van zowel de gedeelten in baksteenmetselwerk als de gedeelten in vakwerkbouw. Bij vernieuwing van de leemvullingen is het aangewezen om de oude structuur met vitswerk en leem te documenteren.

Art. 4.1 De zakelijkrechthouder en de gebruiker houden het cultuurhistorisch landschap in stand en onderhouden het door:

- 1° het cultuurhistorisch landschap als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade door brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;
- 2° de toestand van het cultuurhistorisch landschap regelmatig te controleren;
- 3° regulier onderhoud uit te oefenen;
- 4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood;
- 5° de beleving van de rust en de stilte in het gebied te respecteren in functie van de landschapsbeleving. Werken of activiteiten in dit gebied passen hierbinnen en mogen de draagkracht van het gebied niet overschrijden.

Art. 4.2 De zakelijkrechthouder en de gebruiker houden het monument in stand en onderhouden het door:

- 1° het monument als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade door brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;
- 2° de toestand van het monument regelmatig te controleren;
- 3° regulier onderhoud uit te oefenen;
- 4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood.

Art. 5.1 Een toelating is vereist voor de volgende handelingen aan of in het cultuurhistorisch landschap:

- 1° het plaatsen van constructies met een minimale grondoppervlakte van 6 m² en een minimale hoogte van 4 meter, met uitzondering van niet-permanente en verplaatsbare constructies binnen een straal van 30 meter rond een vergund of vergund geacht gebouw;
- 2° het slopen, verbouwen of heropbouwen van constructies die als erfgoedelement zijn opgenomen of als karakteristiek gebouw zijn aangegeven in beschermingsbesluit;
- 3° het aanbrengen, vervangen of wijzigen van opschriften, publiciteitsinrichtingen of uithangborden, met uitzondering van verkiezingspubliciteit en met uitzondering van publiciteitsinrichtingen, waarbij wordt bekendgemaakt dat het goed te koop of te huur is, op voorwaarde dat de totale maximale oppervlakte niet meer bedraagt dan 4 m²;
- 4° het plaatsen of wijzigen van boven- en ondergrondse nutsvoorzieningen en leidingen;
- 5° het plaatsen of wijzigen van afsluitingen, met uitzondering van gladde schrikdraad en prikkeldraad en prikkeldraad met houten, ontschorste smalle palen, ten behoeve van veekering;
- 6° het aanleggen, structureel en fundamenteel wijzigen of verwijderen van wegen en paden;
- 7° het vellen of beschadigen van bomen en struiken of kleine landschapselementen, en elke handeling die een wijziging van de groeiplaats en groeivorm van de bomen en de struiken tot gevolg kan hebben;
- 8° het aanleggen of wijzigen van verharding met een minimale gezamenlijke grondoppervlakte van 30 m² of het uitbreiden van bestaande verhardingen met minimaal 30 m²;

- 9° het plaatsen of wijzigen van straatmeubilair, met uitzondering van niet-aard- en niet-nagelvaste elementen en verkeersborden vermeld in artikel 65 van het Koninklijk Besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg;
- 10° het aanleggen van sport- en spelinfrastructuur of parkeerplaatsen;
- 11° het fundamenteel en structureel wijzigen van de aanleg van erfbeplantingen;
- 12° het organiseren van grote evenementen, die het normaal gebruik van het beschermd cultuurhistorisch landschap overstijgen;
- 13° het scheuren van grasland of het omzetten van grasland in akkerland van:
- a) historisch permanent grasland: een halfnatuurlijke vegetatie die bestaat uit grasland dat gekenmerkt wordt door het langdurig grondgebruik als graasweide, hooiland of wisselweide met cultuurhistorische waarde of met een soortenrijke vegetatie van kruiden en grassoorten waarbij het milieu meestal wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van sloten, greppels, poelen, uitgesproken microreliëf, bronnen of kwelzones;
  - b) overig grasland in de groengebieden, parkgebieden, buffergebieden, bosgebieden, valleigebieden, brongebieden, agrarische gebieden met ecologisch belang, agrarische gebieden met bijzondere waarde, natuurontwikkelingsgebieden, gebieden voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen met als overdruk overstromingsgebied, wachtbekkens en militaire domeinen, ontginningsgebieden die een van de bestemmingen, vermeld in dit artikel, als nabestemming hebben, op de plannen van aanleg en de ruimtelijke uitvoeringsplannen met toepassing van de VCRO;
- 14° het plaatsen of wijzigen van oeverbeschoeiing;
- 15° elke reliëfwijziging van de bodem, wijziging van het hydrografisch netwerk of ander werk of handelingen die impact kunnen hebben op het grondwaterpeil;
- 16° het achterlaten van slib. Een normaal onderhoud van de openbare waterlopen blijft toegelaten voor zover het slib oordeelkundig wordt open gespreid en voldoet aan de geldende normen;
- 17° het uitvoeren van (graaf)werken die de stabiliteit van gebouwen en constructies met erfgoedwaarde in gevaar kunnen brengen;
- 18° het uitvoeren van de volgende werken aan het dak en de buitenmuren van constructies die als bouwkundig erfgoed, waarvan in artikel 2 van het besluit wordt aangegeven dat dit erfgoedwaarde heeft, zijn opgenomen in het beschermingsbesluit:
- a) het verwijderen, vervangen, wijzigen of verstevigen van constructieve elementen;
  - b) het verwijderen, vervangen of wijzigen van dakbedekking en gootconstructies;
  - c) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van de kleur, textuur of samenstelling van de afwerkingslagen;
  - d) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van buitenschrijnwerken, deuren, ramen, luiken, poorten, inclusief de al dan niet figuratieve beglazing, beslag, hang- en sluitwerk;
  - e) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van aard- en nagelvaste elementen, smeedijzer en beeldhouwwerk, inclusief nieuwe toevoegingen.

Er is geen toelating vereist voor:

1° regulier onderhoud;

2° passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood.

Art. 5.2 Een toelating is vereist voor de volgende handelingen aan of het monument:

- 1° het uitvoeren van destructief materiaaltechnisch onderzoek;
- 2° het plaatsen, slopen, verbouwen of heropbouwen van een constructie;
- 3° het verwijderen, vervangen, wijzigen of verstevigen van constructieve elementen;
- 4° het verwijderen, vervangen, aanbrengen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting;
- 5° het uitvoeren van de volgende werken aan het dak en de muren van constructies:
  - a) het verwijderen, vervangen of wijzigen van dakbedekking en gootconstructies;
  - b) het verwijderen van voegen en het hervoegen;
  - c) het verwijderen of vervangen van de lemen vakwerkvullingen van de vakwerkconstructie;
  - d) het verwijderen of vervangen van bakstenen muren of het vervangen van versteende muren door een vakwerkconstructie;
  - e) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van de kleur, textuur of samenstelling van de afwerkingslagen;
  - f) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van buitenschrijnwerken, deuren, ramen, luiken, poorten, inclusief de al dan niet figuratieve beglazing, beslag, hang- en sluitwerk;
  - g) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van aard- en nagelvaste elementen, smeedijzer en beeldhouwwerk, inclusief nieuwe toevoegingen;
  - h) het aanbrengen, vervangen of wijzigen van opschriften, publiciteitsinrichtingen of uithangborden, met uitzondering van publiciteitsinrichtingen, waarbij wordt bekendgemaakt dat het goed te koop of te huur is, op voorwaarde dat de totale maximale oppervlakte niet meer bedraagt dan 4 m²;
- 6° het verwijderen, vervangen of wijzigen van plafonds, gewelven, vloeren, trappen, binnenschrijnwerken, inclusief de al dan niet figuratieve beglazing, lambrisering, beslag, hang- en sluitwerk, en van de waardevolle interieurdecoratie;
- 7° het bepleisteren van niet-bepleisterde elementen of het bepleisteren met een andere samenstelling of textuur, alsook het ontpleisteren van bepleisterde elementen;
- 8° het beschilderen van ongeschilderde elementen of het schilderen in andere kleuren of kleurschakeringen of met een andere verfsoort dan de aanwezige.

Er is geen toelating vereist voor:

- 1° regulier onderhoud;
- 2° passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood.

Brussel, 12/06/24

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Getekend door: Matthias Diependaele (SI)
Getekend op: 2024-06-12 22:39:11 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

Matthias DIEPENDAELE